

[Udenrigsministeren]

sammen med de andre nordiske lande inden for rammerne af det fællesnordiske handlingsprogram mod Sydafrika, som blev vedtaget på det nordiske udenrigsministermøde i Oslo den 9.-10. marts 1978 og tiltrådt af det danske folketing den 26. maj samme år.

Handlingsprogrammet indeholder bl.a. beslutninger om at forbyde eller modvirke nyinvesteringer i Sydafrika og om at forhandle med nordiske virksomheder om begrænsning af deres produktion i Sydafrika samt henstilling om at bringe sportslige og kulturelle kontakter med det sydafrikanske apartheidregime til ophør.

De nordiske lande har siden handlingsprogrammets vedtagelse løbende drøftet dets opfølgning og andre foranstaltninger, der kan komme på tale. Som et resultat af disse drøftelser er der sket en gradvis udvidelse af handlingsprogrammet, navnlig ved gennemførelse af visumpligt for sydafrikanske statsborgere og fælles regler for forvaltningen af visumpligten.

Der er i alle nordiske lande en erkendelse af, at isolerede nationale skridt ikke vil virke efter hensigten. De nordiske lande er derfor enige om, at videregående sanktioner end dem, der er indeholdt i det fællesnordiske handlingsprogram, primært bør baseres på bindende vedtagelser i FNs sikkerhedsråd. Tilsvarende lægger de nordiske lande vægt på, at foranstaltningerne i handlingsprogrammet gennemføres af en gruppe lande i fællesskab.

Det er dette, der har været grundlaget for tidligere regerings Sydafrikapolitik, og denne politik er blevet videreført uændret af den nuværende regering. Det er derfor også på denne baggrund, man skal vurdere det konkrete indhold af det beslutningsforslag, der her er til første behandling.

Det første element i beslutningsforslaget vedrører folketingets dagsorden af 20. januar 1983, som pålægger regeringen at rette en fornyet henvendelse til de selskaber, der importerer kul fra Den Sydafrikanske Republik, med henblik på en gradvis afvikling af denne import inden 1990. Med henblik på at sikre overholdelsen af folketingets henstilling foreslås det, at regeringen skal forlange, at de berørte selskaber dels 2 gange årligt skal give en fyldestgørende oversigt over omfanget af kulimporten fra Sydafrika, dels skal udarbejde en nøjagtig redegørelse for de for-

anstaltninger, der i den forløbne periode er blevet truffet for at overholde henstillingen. Redegørelserne skal forelægges energiudvalget og udenrigsudvalget, og desuden skal folketingets beslutning på ny indskræpes over for selskaberne.

Som det vil være forslagsstillerne bekendt fra svar på spørgsmål i folketingets udenrigsudvalg, drøfter det under energiministerens nedsatte kulforsyningsudvalg løbende de berørte selskaber for at efterleve folketingets dagsorden. Kulforsyningsudvalget har nedsat en ad hoc-arbejdsgruppe, som har fået til opgave at undersøge bl.a. de forsyningsmæssige og samfundsøkonomiske konsekvenser af en gradvis afvikling af Danmarks kulimport fra Sydafrika inden 1990, herunder at pege på alternative forsyningsmuligheder.

Ad hoc-arbejdsgruppen, som har deltagelse af energiministeriet, udenrigsministeriet, Elsam og Elkraft, har allerede holdt en række møder, og det er hensigten, at den skal aflægge en samlet beretning til kulforsyningsudvalget med henblik på en redegørelse til energiministeren.

Det forekommer på denne baggrund ikke hensigtsmæssigt at pålægge selskaberne yderligere rapporteringspligt, og der er næppe heller grund til på ny at indskræpe folketingets henstilling over for selskaberne. Jeg kan forsikre om, at disse selskaber fuldt ud er bekendt med henstillingen.

Det næste element i beslutningsforslaget vedrører en olieembargo mod Sydafrika. Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at forslagsstillerne udmærket er klar over, at der ikke eksisterer nogen bindende FN-vedtagelse om en olieembargo mod Sydafrika, men desuagtet taler forslaget om »at sikre overholdelse af den af Danmark tiltrådte FN-olieembargo«. Der kan derfor være anledning til på ny at ramme en pæl igennem den ganske udbredte opfattelse, at FN skulle have vedtaget en bindende olieembargo mod Sydafrika i lighed med våbenembargoen. Dette er ikke tilfældet.

Det, der er tale om, er vedtagelser af forskellige resolutioner i FNs generalforsamling, der jo ikke er bindende for medlemslandene. Det er rigtigt, at Danmark i de fleste tilfælde har støttet disse resolutioner, men vi har fra dansk side sammen med bl.a. de andre nordiske lande samtidig gjort det klart, at støtten